

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. De furti generibus & pœnis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

Dicitur furtum, lucrandi causa, quia qui ancillam alterius celat vel abducit libidinis causa, non dicitur facere furtum, l. *Verum* 39. D. eod. nec enim factum quaeritur, inquit Ulpian. sed causa faciendi: causa autem faciendi libido fuit, non furtum. Excusatur proinde a furto etiam is, qui occulte capit rem alienam, extrema urgente necessitate, c. 3. h. t. nam tali casu, quis rem alienam accipiendo, videtur accipere quasi propriam vel saltem communem, quia jus positivum cedit naturali, quo omnia sunt communia. Alioquin non multum urgens necessitas non excusat, eo que casu capiens rem poenitere debet & puniri mitius, d. c. 3. & ibid. Glos. Vide Covar. in c. *Peccatum* p. 2. §. 1. n. 3. Similiter non est dicendus fur, qui compensandi causa, dum aliter suam recuperare nequit, rem alienam capit.

Additur furtum, vel ipse rei etiam minimae, d. *Quam rem in sine*, ut scilicet illam totam sibi habeat.

Additur quoque furtum, vel usus ejus, sic enim, qui rem commodata, deposita, aut oppignorata alteri, aliter utitur, quam acceperit, furtum facit, §. *furtum autem fit* Institus. eod.

Non solum autem furtum committit is, qui rem alienam furtim rapit, sed & qui spe lucri furem recipit & celat, c. 4. h. t. l. *Qui vas* 48. §. 3. D. eod. Gomez lib. 3. *Var. resol. cap. 5. n. 15.* Teneturque quilibet furti conscius iudici ex officio in furem inquirenti, vel etiam ad instantiam partis laesa, secundum Canones, iudicare furem, d. c. 4. Gutierrez lib. 1. *Cap. quest. c. 11.* Estque recepta usu praxis monitionum seu mandatorum ad suam revelationem, ut ajunt, idque in subsidium, & quando veritas aliter haberi non potest Conc. Trid. Sess. 25. c. 3. *De reformat.* Gutierrez d. loco. Maranta *De jurisdict. p. 3. c. 4. n. 49. & seqq.* Pinal. p. 2. c. 4. art. 13. n. 14.

§. II.

De furti generibus & poenis.

1. Furtum aliud manifestum; aliud non manifestum.
  2. Item aliud diurnum, aliud nocturnum, &c.
  3. 4. Poena furti de jure Civili & Canonico.
1. Furtorum duo sunt genera, manifestum & nec manifestum. Manifestum est, quando

fur deprehenditur cum re furtiva, antequam eò loci pertulerit, quo destinatar eo die, quo furtum fecit, manere cum re furtiva, l. 4. D. h. t. sive deprehendatur in ipso actu furandi, sive in loco, in quo furtum fit, sive in alio, modò deprehendatur priusquam ad locum destinatum pervenerit. Furtum nec manifestum est, quod non est manifestum: nam furtum nec manifestum in legibus xli. Tab. idem est, quod non manifestum.

Utrumque hoc genus ex adjunctis, alijsque circumstantiis, variè dividitur: nam aliud dicitur Conceptum, aliud Oblatum, de quibus §. 4. *Institus eod.*

2. Ex tempore, aliud dicitur Diurnum, aliud verò Nocturnum.

Ex persona furis aliud dicitur Domesticum; quod scilicet fit patrifamilias ab aliquo de familia v. g. ab uxore, quod peculiariter rei amotae nomine appellatur; vel à servis aut liberis vel ministris: aliud dicitur non domesticum, cuiusmodi sunt reliqua.

Ex loco, aliud fit in tumultu, v. g. incendij, ruinae, naufragij, &c. & hoc gravius est ceteris, quia tum major occasio est furandi, cum quis res suas minus valet custodire, l. 18. *Cod. eod.* aliud fit in balneo, unde balnearii fures, qui furantur vestimenta eorum, qui sunt in balneo aut se lavant; quod ex eadem causa gravius est.

Aliud denique est arborum furtim caesarum; aliud gregis, quod Abigeatus dicitur: aliud simplex, aliud improbum, aliud improbius, Quorum distinctiones serviunt ad exaggerandam vel levandam poenam.

3. Poena autem furti manifesti de jure Civili, extra seu praeter rei furtivae persecutionem, est quadrupli, nec manifesti, verò dupli. Persequimur autem rem aut conditione furtiva, aut rei vindicatione, aut actione ad exhibendum; Inter quas & furti actionem, quid interfit, vide Interpp. ad *Instit. Justin. h. t.* sicut & adversus quos habeat locum utraque poena & actio furti. Sed & criminaliter ad vindictam publicam de furto agi potest: & quidem jure Civili extra ordinem ad poenam arbitrariam, l. *fin. D. eod. l. fin. D. De privato delictis*, Hodie verò ex Frederici Imp. Constitutione in §. *si quis quinque solidos; De pace tenenda, in usib. Feudor.* qui

qui rem quinque solidis valentem, aut plus, fuerit furatus, laqueo suspendi iubetur; si minus, scopis & forcipe exorari ac tundi. Quod & usus passim ferè recepit. Vide *Wesemb. D. ad h. 1. circa finem*, & *Covar. Var. resolut. lib. 2. c. 3.*

4. At verò Jure Canonico Clericis, in furto graviori capius, & de eo convictus, sive per sententiam, sive per confessionem, sive per evidentiam rei, deponitur, *can. Presbyter. Dist. 81. Junta Glof. ibid. in V. captus*; verbaliter scilicet, ut notat *Joan. And. in e. Tua inf. Depoñit*; Abbas in *e. At si Clerici sup. De judicis*; & in monasterium detruditur, *d. e. Tua Holtien. in Summa h. 1. §. fin.* Insuper efficitur infamis, sicut laicus, condemnatus in foro sæculari; nam quicumque sit infamis secundum leges, etiam sit infamis secundum Canones, *arg. can. Infamis. v. 1. q. 1.* Dixi, in furto graviori; quia pœna ista non est imponenda, quando est furtum parvi momenti.

TITULUS XIX.

De Usuris.

§. I.

Usura quid sit, & quibus modis accipiat.

1. *Usura quid sit.*
2. 3. *Quot modis accipiat: & definitio ejus enumerata.*
4. *Antisæcristia jura Civili licita, & Canonico prohibita.*

Furto proxima est usura: nam & species est rapinæ, *can. Si quis usuram xlv. q. 2.* imò non minus crudelis est, qui trucidat pauperem fœnore, quam qui subtrahit aliquid vel eripit divitiæ. *Quid dicam xlv. q. 4.* & ex eodem fonte manat, quo furtum, nempe ex avaritia, teneturque usurarius non minus, quam fur, de restitutione, *e. Cum tuus. e. Tua nos q. c. Consultus 10. & alii h. c. ad e. ut quamvis debitor juraret creditori se usuras solutas non reperiturum ad eam tamen restitutionem per Judicem Ecclesiasticum compelli debeat, e. Quia frustra 14. hoc tit.*

Usura, si propriam notionem spectes, idem valet, quod usus: unde & Latine dicimus, quem habere vel alicui eripi usuram, hujus lucris; & Cicero alibi, natura, inquit, dedit usuram vitæ, sicut pecuniæ. Inde transfertur ad significandum incrementum, quod tanquam fructus provenit ex usu cujusque rei. Ita Cicero de Senect. *Terra nunquam sine usura reddis, quod recipis.* Hinc factum est, ut lucrum, quod ex usura seu usu pecuniæ provenit, tam sacri Canones quam leges usuram appellant: hoc tamen discrimine, quod leges civiles usuram magis in pecuniâ numerata constituant, aliâ autem res, quæ jure accessione veniunt: in vicem usurarum accipi velint, *l. Si u qui §. 1. D. De piguar. l. Si ea pactione, l. Si ea lego 17. C. h. t.* jus verò Canonicum in quavis accessione lucri supra sortem principale, ut patet ex *can. Consultus xlv. q. 3. per tot.* sive expressè sive tacitè hoc lucrum conceptum sit. Idem lucrum etiam vocatur Fœnus, *l. Improbum Fœnus C. Ex quibus causis infamia C. c. toto tit. D. & C. De nautico fœnore*; à fœru scilicet seu fœtura quadam pecuniæ parientis atque incrementis, ut ait *Vatro apud Gellium lib. 12. c. 2. & Græcè eadem ratione τρόνος appellatur, quasi sit quidam partus, seu fructus pecuniarum, ut ait Aristot. 1. Polit. c. 7.* Et hinc Fœnerare & Fœnerari, *can. 1. xlv. q. 3. l. Qui sine D. De negot. gestu & similib.* quæ tamen non semper capiuntur in malam partem, ut *Deuter. 19. Fœnerabilia gentibus multum, & à nullo scæntis accipies*, id est, mutuabis Ecclesiast. 29. *Fœnerare, proximo tuo in tempore necessitatis.*

2. Tripliciter autem nomen Usuræ hoc Tit. capitur; Primum, pro voluntate ineundi contractum usurarium seu percipiendi lucrum ex mutuo ultra sortem; sicque nihil est aliud, quam voluntas capiendi lucrum supra sortem ex vi mutui. Nam & sola voluntate seu intentione usuram committi patet ex *cap. Consultus 10. h. t.* & illis Christi verbis, *Lucæ 6. Mutuum date, nihil inde sperantes*; sive scilicet principaliter, sive minus principaliter; tanquam pretium mutui, seu tanquam debitum ex obligatione justitiæ propter mutuum seu ex mutuo nata: quia per mutuum nulla ad tale lucrum nascitur obligatio, & ideo iniquum est illud sperare, tanquam ex obligatione justitiæ per mutuum inducta. Secundo sumitur pro ipsa